

Briglevics Tamás – Nagy Ágnes – Sisak Balázs – Szalai Ákos

**Gazdasági növekedés és alacsony vagyoni különbségek:
egy fontos lépés a fenntarthatóság felé**

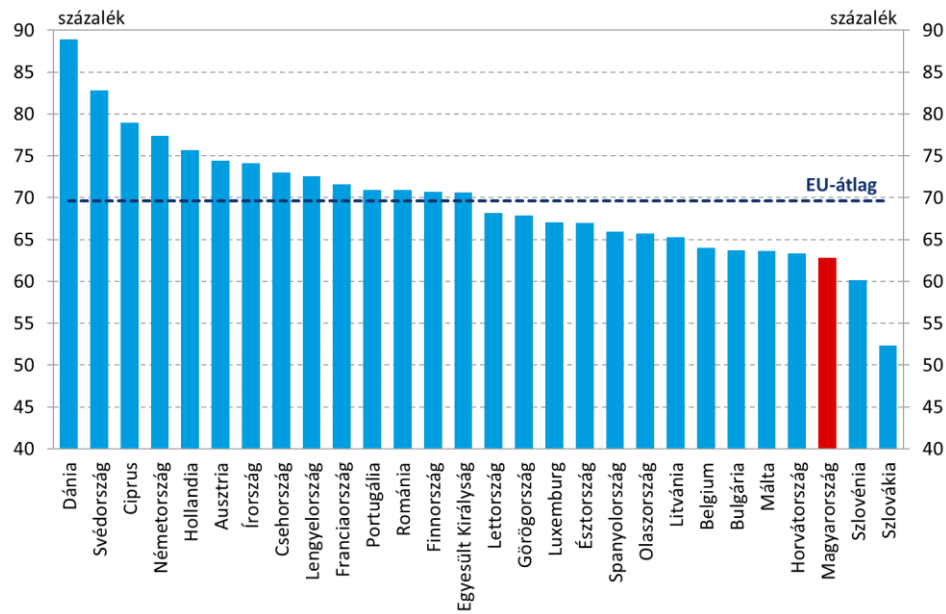
A növekedés társadalmi fenntarthatóságának kulcsa, hogy a gazdasági növekedés előnyeiből a társadalom széles csoportjai részesüljenek. Ennek megítélésére gyakran használt mutató a vagyoni egyenlőtlenség mértéke, melyben Magyarország kimondottan kedvező helyen áll nemzetközi összehasonlításban. 2013 óta a dinamikus gazdasági növekedés az európai összehasonlításban alacsony vagyoni különbségek fennmaradása mellett következett be. A széles középosztály kialakulása növeli a társadalmi kohéziót, mérsékli a társadalmi ellentétet, segíti a humántőke fejlődését és a munkatermelékenység növelését.

A társadalmi egyenlőtlenség kérdése szoros összefüggésben áll a gazdasági növekedés és fenntarthatóság kérdéskörével. Az egyes társadalmi rétegek közötti jövedelmi és vagyoni egyenlőtlenség az elmúlt évtizedekben számottevően növekedett több országban. Egyes vélemények szerint (például Piketty) az egyenlőtlenség növekedése a kapitalizmus természetes velejárója, ami csak állami beavatkozással, hatékony újraelosztással mérsékelhető. Joseph Stiglitz Nobel-díjas közgazdász szerint a túlzott egyenlőtlenség a társadalmi mobilitás korlátozásán és a munkatermelékenység visszafogásán keresztül csökkenti a gazdasági növekedést, így gátja lehet a fejlődésnek, felzárkózásnak.

Magyarországon nemzetközi összehasonlításban alacsony a vagyoni egyenlőtlenség

Az aktuális, 2013-ban újrainduló hazai felzárkózási periódus egyik jelentős eredménye, hogy a növekedés előnyei a társadalom széles körében érezhetőek. A magyar vagyoni alapú egyenlőtlenség európai uniós és világviszonylatban is mérsékelt. Az elmúlt évtizedben a hazai vagyoni alapú Gini-index átlagos értéke elmaradt az uniós átlagtól és a harmadik legalacsonyabb volt a vizsgált időszakban. Az EU-n belül megfigyelhető, hogy a vagyoni egyenlőtlenség a fejlettebb országokban az átlag felett alakul: a legmagasabb vagyoni egyenlőtlenséggel Dánia és Svédország rendelkezik, emellett Németország és Ausztria mutatója is a magasabbak közt szerepel.

1. ábra: A vagyoni Gini-index átlagos értéke 2010 és 2019 között az Európai Unióban

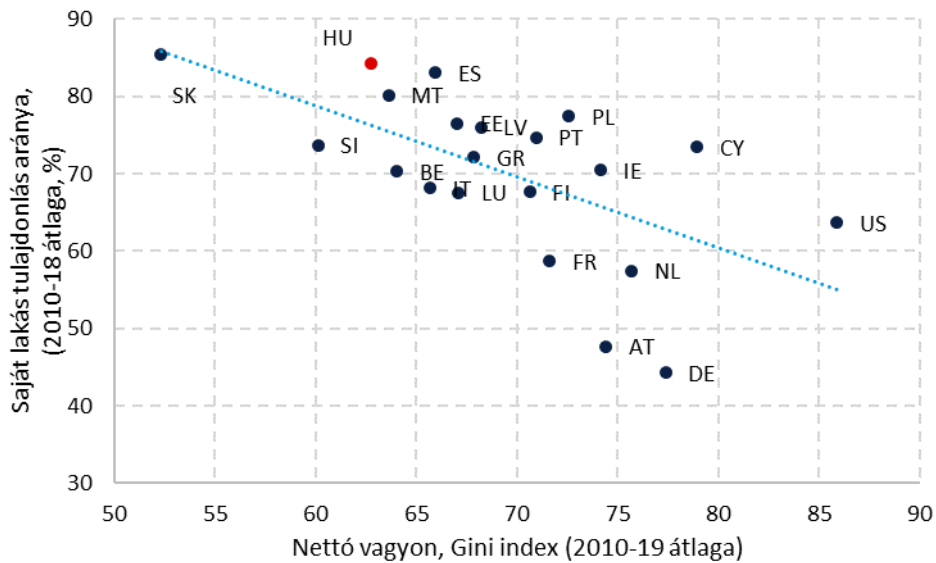

Forrás: Credit Suisse

Az én házam az én várom

A világszinten is nagyon alacsony hazai vagyoni egyenlőtlenség mögött jelentős részben a magyar háztartások magas lakástulajdonlása áll. A lakásvagyon a háztartások túlnyomó részének legértékesebb, és ezáltal leginkább meghatározó vagyoneleme, ezért a vagyoni egyenlőtlenség nagy mértékben függ attól, hogy a lakosság mekkora hányada lakik saját tulajdonú ingatlanban. Ebből a szempontból Magyarország kedvező helyzetben van: a magyar háztartások több mint 80 százaléka saját ingatlanban lakik, ugyanez az arány a legtöbb európai országban 60–70 százalék körül alakul. Az osztrák és a német lakosság saját lakás tulajdonlása aránya 50 százalék alatt van, ami alacsonynak számít. Ennek megfelelően Magyarország, Szlovákia mellett a nettó vagyon eloszlását tekintve az egyik leginkább egyenlő, míg Németországban és Ausztriában a vagyoni egyenlőtlenség az egyik legmagasabb.

2. ábra: A lakástulajdonlás és a vagyoni egyenlőség kapcsolata

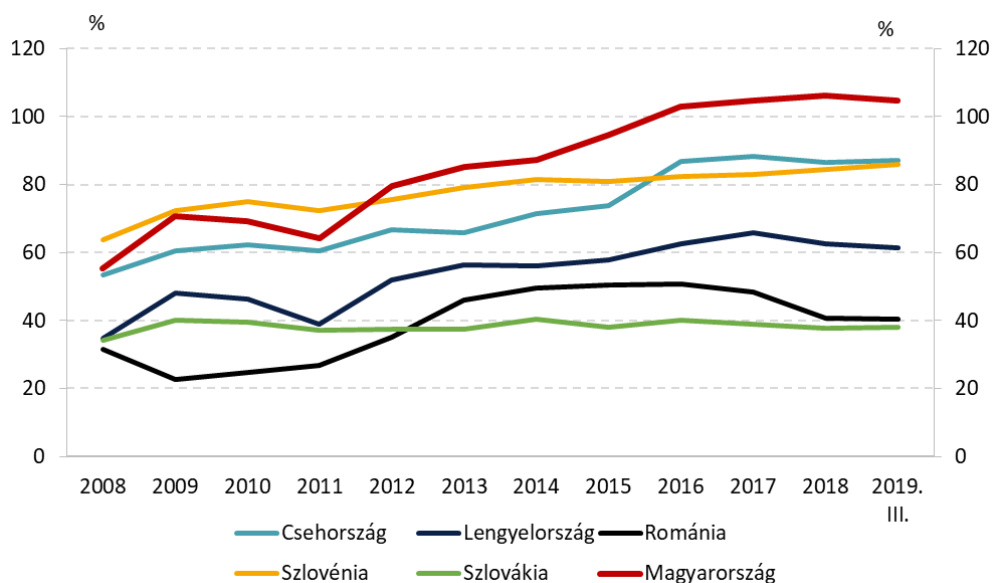

Forrás: Credit Suisse, HFCS

A nettó pénzügyi vagyon tekintetében a régió élére kerültünk

A válság után a magyar háztartások nettó pénzügyi vagyona a GDP 100 százaléka fölé emelkedett, ami a régióban a legmagasabb érték. A nettó pénzügyi vagyon, vagyis a pénzügyi eszközök és a hitelállomány különbségének bővülése elsősorban a 2010 után jelentősen emelkedő, majd magas szinten stabilizálódó lakossági megtakarítási rátára vezethető vissza. A pénzügyi vagyon egyenlőtlensége Magyarországon az európai átlag közelében van.

3. ábra: Nettó pénzügyi vagyon a régiós országokban

Forrás: Eurostat

A versenyképességi fordulat a társadalmi fenntarthatóságot is segíti

A társadalmi egyenlőtlenségek mérsékelt szinten tartását a felzárkózási pálya folytatása és az azt megalapozó versenyképességi fordulat támogatja. A társadalmon belüli mobilitás növelését, így az egyenlőtlenségek csökkentését alapvetően meghatározza a humán tőke képzettsége. A korai iskolaelhagyók arányának csökkentése és a szakképzés hatékonyságának növelése a magasabb munkaerőpiaci részvételen keresztül hozzájárulhat a hátrányosabb helyzetűek felzárkózásához. Az elmúlt tíz évben 3,7 millióról 4,5 millió fölé nőtt a foglalkoztatottak száma és 2013 óta közel 50 százalékkal emelkedett az átlagos reálbér, jelentős részben az alacsony jövedelműek körében történt béremelkedésnek köszönhetően. A teljes foglalkoztatás fenntartása, valamint a bérek termelékenységgel összhangban történő emelkedése a rendelkezésre álló jövedelem bővülésén keresztül akár mérsékelheti is a jövedelmi és vagyoni különbségeket. Ezt segítheti a háztartási megtakarítások további ösztönzése. Miután a hazai háztartások vagyonának általában legjelentősebb eleme a lakás, kiemelten fontos a megfelelő és elérhető lakáskínálat. A hazai lakásállomány megújulása ma alacsonynak számít, ami különösen a fiatalok lakhatáshoz jutását nehezíti meg. Így nélkülözhetetlen a lakáspiac megújulási rátájának legalább a régiós átlaghoz történő közelítése.

„Szerkesztett formában megjelent a portfolio.hu oldalon 2020. március 9-én.”